

KANTONALNO JAVNO PREDUZEĆE
Centar Skenderija d.o.o. Sarajevo
Terezija bb, 71 000 Sarajevo, BIH

Tel. Centrala +387 33 201 203; Tel. Kabinet: +387 33 226 614; 229 990

ID: 4200736910008
ID PDV: 200736910008
Rg: UF/I-5183/00
RJ: 065-0-Reg-11-002860

INTESA SANPAOLO: 154-001-11000047-05; RAIFFEISEN BANK BH DD: 1610000050610052

1662/23

16. 03. 2023

**PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU
KJP CENTAR SKENDERIJA d.o.o. SARAJEVO**

Na osnovu odredbi Zakona o zaštiti na radu (Službene novine FBiH, broj: 79/20) i to: člana 22. tačka d), člana 23. stav (1) i stav (4), člana 34. stav (6), člana 60. stav (1), člana 62. stav (2), člana 65. stav (4), član 66. stav (3) i član 67. stav (3), te odredbi Zakona o radu (Službene novine FBiH, broj: 26/16, 89/18 i 44/22) člana 55., a nakon izvršene konsultacije sa Sindikatom, Nadzorni odbor na 17 (sedamnaestoj) sjednici održanoj putem emaila dana 16.03.2023.godine, na prijedlog direktora donosi:

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

(1) Pravilnikom o zaštiti na radu (u daljem tekstu: Pravilnik), uređuju se prava, obaveze i odgovornosti Preduzeća i radnika u vezi sa provođenjem i poboljšanjem sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, kao i opća načela prevencije, te sistem pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, čijom primjenom se postiže sprečavanje povreda na radu, profesionalnih oboljenja i drugih oboljenja u vezi sa radom, kao i zaštita radne okoline, te druga pitanja u vezi sa sigurnošću i zaštitom zdravlja na radu.

(2) Posebna zaštita se propisuje radi očuvanja duševnog i tjelesnog razvoja mladih, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite lica sa invaliditetom i profesionalno oboljelih lica od daljeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti i očuvanja radnih sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

Član 2.

(Preuzimanje pravnih akata Europske unije)

(1) KJP Centar Skenderija d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: Preduzeće) će u okviru plana razvoja ili posebnog programa mjera zaštitena radu obezbijediti potrebna sredstva za sprovodenje i unapređivanje zaštite na radu i njihovu realizaciju.

(2) Pravilnikom se definije Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. juna 1989. godine o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu, preuzeta u pravni poredak Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 3.

(Sigurnost i zaštita zdravlja na radu)

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu, u smislu ovog Pravilnika, je osiguranje takvih uslova na radu kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprečava nastanak povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom i koji stvaraju pretpostavku za punu fizičku, psihičku i socijalnu sigurnost zaposlenih.

Član 4.

(Lica koja imaju pravo na sigurnost i zastitu zdravlja na radu)

(1) Pravo na sigurnost i zastitu zdravlja na radu ima:

- a) radnik,
- b) lice koje je u Preduzeću na stručnom osposobljavanju,
- c) lice koje se nalazi na prekvalifikaciji, dokvalifikaciji ili stručnom usavršavanju,
- d) učenici i studenti na praktičnoj nastavi,
- e) lice koje učestvuje u javnim radovima,
- f) lice koje obavlja volonterski rad,
- g) lice koje za vrijeme izdržavanja kazne zatvora radi u zatvorskoj radionici, na gradilištu ili na drugim radnim mjestima,
- h) drugo lice koje se zatekne u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je o njegovom prisustvu poslodavac upoznat.

(2) Sigurnost i zaštitu zdravlja na radu licima iz stava (1) tački a), b), d), f), i h) ovog člana obezbeđuje Preduzeće, licima iz tačke c) ovog člana obrazovna ustanova, licima iz tačke e) ovog člana organizator radova i licima iz tačke g) ovog člana ustanova za izvršenje kazne zatvora.

Član 5.

(Učešće sindikata)

Sindikat učestvuje u uređivanju i unaprjeđivanju sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu u skladu sa zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i kolektivnim ugovorom.

II OPŠTI ZAHTJEVI ZA SIGURNE I ZDRAVE USLOVE RADA

Član 6.

(Opća pravila i mjere zaštite na radu)

- (1) Zaštita na radu obuhvata sistem pravila i mjera, a posebno:
- a) pravila i mjere pri projektovanju i izradi sredstava rada,
 - b) pravila i mjere pri upotrebi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada,
 - c) pravila i mjere koje se odnose na radnike, te prilagođavanje procesa rada njihovom polu, dobi, fizičkim i psihičkim sposobnostima,
 - d) načine i postupke ospozobljavanja i obavještavanja radnika i poslodavaca sa svrhom postizanja odgovarajućeg nivoa zaštite na radu,
 - e) načine i postupke saradnje poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruženja, te državnih organa nadležnih za zaštitu na radu,
 - f) zabranu stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti preduzetih radi zaštite naradu,
 - g) ostale mјere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja faktora rizika i njihovih štetnih posljedica.
- (2) Zaštita na radu kao sistemski organizovano djelovanje sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog postupka koje poslodavac ostvaruje primjenom svih mјera zaštite na radu u skladu s opštim načelima prevencije.
- (3) Projektovanje, izvođenje i stavljanje u funkciju objekata, tehnoloških procesa i radnih mјesta, izrada, proizvodnja, usklađenje, ispitivanje, zamjena, instaliranje, korištenje i održavanje sredstava za rad, uvoz i rukovanje sredstvima za rad, opasnim materijama i energijom, vrši se u skladu sa zahtjevima utvrđenim odredbama Zakona o zaštiti na radu FBiH, tehničkih propisa i razvojem naučno-tehničkih dostignuća.
- (4) Opšta pravila i mјere zaštite na radu posebno se odnose na sljedeće zahtjeve: zaštitu od mehaničkih opasnosti, zaštitu od udara električne struje, sprječavanje nastanka požara i eksplozije, osiguranje mehanike otpornosti i stabilnosti gradevine, osiguranje potrebneradne površine i radnog prostora, osiguranje potrebnih puteva za prolaz, prevoz i evakuaciju radnika i drugih lica, osiguranje čistoće, osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka, osiguranje propisane rasvjete, zaštitu od buke i vibracija, zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih uticaja, zaštitu od fizikalnih, hemijskih i bioloških štetnih uticaja, zaštitu od prekomjernih napora, zaštitu odelektromagnetskog i ostalogzraćenja, te osiguranje prostorija i uređaja za ličnu higijenu.
- (5) Usljed vremenskih neprilika kao što su visoke ili niske temperature i sl., kao i u drugim stanjima potrebe, Ministarstvo može Preduzeću izdati preporuke o provođenju posebnih mјera zaštite kojima će se sprječiti nastupanje štetnih posljedica po zdravlje radnika. Ukoliko vremenske neprilike ili druga stanja potrebe, uslijed kojih su izdate preporuke, potraju duže od pet dana, ministarstvo će obaviti konsultacije sa reprezentativnim udruženjima poslodavaca i radnika za teritorij FBiH.

Član 7.

(Obaveza primjene propisanih mјera zaštite na radu)

- (1) Preduzeće kada izrađuje tehničku dokumentaciju za objekte i tehničko-tehnološke procese obavezno je da pri projektovanju objekata i tehničko-tehnoloških procesa primjeni propisane mјere sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, sa naznakom svih rizika i mјera za njihovo otklanjanje.
- (2) Preduzeće iz stava (1) ovog člana dužno je da izda ispravu kojom potvrđuje da je projektovanje izvršeno u skladu sa zakonom, odnosno propisima donesenim na osnovu zakona.
- (3) Ako u projektovanju objekata i tehničko-tehnoloških procesa učestvuje više Preduzeća iz stava (1) ovog člana, potrebno je osigurati jedinstvenu ispravu.

Član 8.

(Obaveza projektovanja mјera zaštite na radu)

- (1) Preduzeće koje izvodi radove na izgradnji objekata i tehničko-tehnoloških procesa dužanje da izvodi radove prema tehničkoj dokumentaciji u kojoj su projektovane mјere zaštite na radu.
- (2) Obaveza iz stava (1) ovog člana odnosi se i na radove na montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata.
- (3) Novi, obnovljeni ili rekonstruisani objekti i tehničko-tehnološki procesi ne mogu početi sa radom bez upotrebljene dozvole, au skladu sa zakonom.

Član 9.

(Elaborat o uređenju radilišta)

- (1) Preduzeće koje izvodi radove na izgradnji, montaži, zamjeniopreme, remontu ili rekonstrukcijobjekata obavezan je početkaradovada izradelaborat ouređenjuradilišta usklađusapropisimadonesenimnaosn ovuzakonaiobezbijediizvodenjeradovaprematomelaboratu.
- (2) Preduzeće iz stava (1) ovog člana koji izvodi radove na radilištu duže od sedam dana, obavezan je da prijavu elabarat ouređenjuradilišta do stavinadležnojinspekcijiradanajmanje osam danaprijepočetka rada na radilištu.

Član 10.

(Obaveza osiguranja jedinstvenog elaborata o uređenju radilišta)

Ako dva ili više poslovna subjekta koriste isti prostor za radilište, svaki od njih provodi mjere zaštite na radu, a glavni izvođač odnosno investitor je obavezan da obezbijedi jedinstveni elaborat o uređenju gradilišta.

Član 11.

(Uslovi za upotrebu sredstava za rad)

- (1) Radna oprema može se staviti u promet, naručiti ili staviti u upotrebu ako su ispunjeni uslovi za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i ako je to potvrđio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.
- (2) Sredstva i oprema lične zaštite mogu se staviti u promet, naručiti ili staviti u upotrebu akopružaju pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako jeto potvrđio proizvođač ili uvozniku uvezenih proizvoda.
- (3) Sredstva za rad, koja podliježu obavezi periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu, mogu se upotrebljavati samo ako posjeduju zapisnik, odnosno ispravu iz člana 67. stav (1) Zakona o zaštiti na radu FBiH kojim se dokazuje da pregledana sredstva za rad udovoljavaju propisima donesenim na osnovu zakona.

Član 12.

(Radna oprema)

- (1) Radna oprema mora odgovarati radnom procesu koji se obavlja i mora biti na odgovarajući način prilagođena toj svrsi tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika.
- (2) Izbor radne opreme i materijala koji se koriste vrši se u skladu sa posebnim uslovima i specifičnostima rada kako bi se otklonili ili smanjili rizici.

Član 13.

(Uputstva za sigurnu upotrebu i rukovanje sredstvima za rad)

- (1) Proizvođači i uvoznici radne opreme i sredstava i opreme lične zaštite obavezni su da izdaju ispravu kojom se dokazuje da odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te daju uputstva za upotrebu i održavanje na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji.
- (2) Proizvođači i uvoznici opasnih materija dužni su da daju uputstvo za sigurnu upotrebu i rukovanje. Uputstvo sadrži identifikacione podatke, podatke o fizičkim, hemijskim i biološkim karakteristikama, stepen opasnosti od požara i eksplozije, opasnosti po zdravlje, o radioaktivnosti, o ekološkim podacima, o posebnim zaštitnim mjerama, o načinu skladištenja i označavanja, o prijenosu i transportu, kao i o postupku oticanja opasnih materija (sigurnosni list). Ovi podaci se daju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji.

Član 14.

(Obaveza pribavljanja potrebne dokumentacije)

Preduzeće ne može staviti u promet ili upotrebu sredstva za rad ili opasne materije prije nego što pribavi dokumentaciju iz člana 16. Zakona o zaštiti na radu FBiH.

Član 15.

(Izdavanje isprava)

Isprave iz člana 10. stav (2) i (3) i člana 16. stav (1) Zakona o zaštiti na radu FBiH može izdati i ovlaštena organizacija za zaštitu na radu.

Član 16.

(Zabrana davanja finansijske naknade)

Preduzeće ne može dati finansijsku ili drugu naknadu radnicima u zamjenu za ispunjavanje zahtjeva standarda sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

III OBAVEZE POSLODAVCA

Član 17.

(Obaveza osiguranja preventivnih mjera)

(1) Preduzeće je obavezno da prilikom organizovanja rada i radnog procesa osigura preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, kao i potrebna materijalna sredstva za njihovu primjenu.

(2) Preduzeće je dužno da osigura preventivne mjere prije početka rada radnika, u toku rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se osigurava najveća sigurnost i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnih odnosa, tehničkih propisa i standarda, propisa iz oblasti zdravstvene zaštite i dr.

(3) U slučaju kada Preduzeće, u skladu sa članom 33. Zakona o zaštiti na radu FBiH, angažuje ovlaštenu organizaciju za zaštitu na radu, to ga neće oslobođiti odgovornost utvrđene u stavu (1) ovog člana.

Član 18.

(Načela u provođenju mjera zaštite na radu)

Preduzeće provodi mjere zaštite na radu poštujući sljedeća opća načela prevencije:

- a) procjene rizika,
- b) izbjegavanja rizika,
- c) sprečavanja rizika,
- d) otklanjanja rizika na njihovom izvoru,
- e) prilagođavanja rada i mesta rada radniku, a naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbjegla jednoličnost u radu u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje radnika,
- f) prilagođavanja tehničkom napretku,
- g) zamjene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim,
- h) zamjene opasnih materija bezopasnim,
- i) utvrđivanja jedinstvenih preventivnih mjera s ciljem međusobnog povezivanja tehnologije, organizacije rada, uslova rada, socijalnih odnosa i uticaja faktora vezanih za radnu okolinu,
- j) davanja prednosti zajedničkim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- k) odgovarajućeg ospozobljavanja i obavještavanja radnika.

Član 19.

(Obaveze preduzeća)

Preduzeće je dužno da:

- a) organizuje poslove sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) vrši procjenu rizika za svako radno mjesto i utvrđuje poslove sa povećanim rizikom, na način i pod uslovima utvrđenim zakonom,
- c) omogući radniku da se prije stupanja na rad upozna sa mjerama sigurnosti i zaštite na radu,
- d) donese interni akt o zaštiti na radu,
- e) obavještava radnike, sindikat i povjerenika za zaštitu na radu o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, te opasnostima i štetnostima po zdravlje radnika i izdaje uputstva za siguran rad,
- f) osigurava da planiranje i uvođenje novih tehnologija bude predmet savjetovanja sa radnicima i/ili njihovim povjerenikom za zaštitu na radu u vezi sa posljedicama po sigurnost i zdravlje izazvanih izborom opreme, uslova rada i radne okoline,
- g) ospozobljava radnike za siguran rad,
- h) osigurava radnicima sredstva i opremu lične zaštite i njihovo korištenje,
- i) osigurava periodične lječarske pregledе radnika koji rade na poslovima na kojima postoji povećani rizici po zdravlje i preduzima mјere za sprječavanje nastanka invaliditeta i profesionalnih oboljenja radnika,
- j) osigurava periodične pregledе sredstava rada i sredstava i opreme lične zaštite pri radu, u skladu sa tehničkim standardima,
- k) osigurava periodične pregledе i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklimе u radnoj okolini,

- j) osigurava periodične pregledе i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme lične zaštite, koji ne podlježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim općim aktom,
- m) provodi mjere zaštite od požara u skladu sa posebnim propisima,
- n) provodi mjere za osiguranje prve pomoći,
- o) unaprjeđuje sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
- p) obavještava nadležnu inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, nesreći koja je zadesila jednog ili više radnika, težoj povredi, profesionalnom oboljenju, svakoj pojavi ili bolesti koje pogađaju više od jednog radnika i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu,
- r) obavještava nadležnu inspekciju o početku i završetku radova na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata.

Član 20.

(Interni akt o zaštiti na radu i akt o procjeni rizika)

- (1) Preduzeće je aktom o zaštiti na radu utvrdila organizaciju provođenja zaštite na radu, pravila prevencije i zaštite, poslove sa povećanim rizikom, poslove na kojima se provodi mjera skraćivanja radnog vremena, način utvrđivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom, i drugih radnika, sredstva i opremu lične zaštite koja pripadaju radniku, te prava, obaveze i odgovornosti radnika za zaštitu na radu i drugih radnika u ovoj oblasti, kao i druga pitanja od značaja za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.
- (2) Osnov za izradu akta iz stava (1) ovog člana je akt o procjeni rizika na mjestu rada koji sadrži opis procesa rada sa procjenom rizika od povreda ili oštećenja zdravlja na mjestu rada u radnoj okolini i mjere za oticanjanje ili smanjivanje rizika na najmanju moguću mjeru u cilju poboljšanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.
- (3) U slučaju da dostavljeni akt koji je u izradi bude ukazao na promjene rizika u procesu rada, Preduzeće je dužno da izvrši odgovarajuću izmjenu akta o procjeni rizika iz stava (2) ovog člana.
- (4) Preduzeće vrši procjenu rizika na osnovu pravila koja donosi federalni ministar u saradnji sa federalnim ministrom zdravstva.
- (5) Pri izradi internog akta o zaštiti na radu Preduzeće se konsultovalo sa ovlaštenom agencijom za pružanje konsultacija po pitanju zaštite na radu.

Član 21.

(Obaveza utvrđivanja uslova rada i zahtjeva u pogledu sposobnosti radnika)

- (1) Preduzeće je dužno da za sve poslove u tehničko-tehnološkom procesu rada utvrdi uslove rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.
- (2) Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mesta.
- (3) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika iz stava (2) ovog člana utvrđuju se na osnovu ljekarskog uvjerenja izdatog od strane odjeljenja za medicinu rada i zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.

Član 22.

(Obaveza ispitivanja radne okoline)

Preduzeće je obvezno ispitivati radnu okolinu, odnosno procijeniti rizike i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnost radnika izloženih fizičkim, hemijskim i biološkim štetnostima na radu.

Član 23.

(Obaveza poslodavca u vezi sa upotrebotom opasnih materija na radu)

- (1) Preduzeće je obavezno da primjenjuje manje opasne i štetne materije i da stalno unapređuje zaštitu na radu.
- (2) Preduzeće koji koristi, proizvodi, prerađuje, odnosno skladišti opasne materije mora, u skladu sa procjenom rizika primjenjivati pravila zaštite na radu.
- (3) Opasne materije Preduzeće smije koristiti samo ako ne može iste radne rezultate postići primjenom bezopasnih materija.
- (4) Ako nije moguća zamjena opasnih materija bezopasnim ili manje opasnim, odnosno manje štetnim materijama, Preduzeće je obvezno utvrditi da li se primjenom drugog radnog postupka može smanjiti opasnost ili štetnost od njihove primjene.
- (5) Ako koristi opasne materije, Preduzeće je obvezno pravila zaštite na radu primjenjivati sljedećim redoslijedom:

- a) koristiti zatvorene sisteme, ako je to moguće prema vrsti poslova i stanju tehnike,
 - b) odvoditi sa mesta nastanka, odnosno izvan radne okoline opasne materije čije oslobođanje ne može spriječiti, na način da pri odvođenju ne zagađuje čovjekovu okolinu,
 - c) kada ne može odvoditi opasne materije sa mesta nastanka, ograničiti na najmanju moguću mjeru:
 - količinu opasnih materija,
 - broj radnika izloženih djelovanju opasnih materija,
 - vrijeme izlaganja radnika uticaju opasnih materija.
 - d) osigurati da radnici pri radu sa opasnim materijama koriste propisanu ličnu zaštitnu opremu, ako se pravilima navedenima u tačkama a), b) i c) ovog stava ne može postići zadovoljavajuća sigurnost i zaštita zdravlja radnika.
- (6) Obaveza je Preduzeća da koncentracija opasnih materija na mjestima rada i u radnoj okolini bude što niža i ispod granične vrijednosti izloženosti.

Član 24.

(Osiguranje pristupa radnom mjestu sa povećanim rizikom)

Preduzeće je dužno da osigura da pristup radnom mjestu sa povećanim rizikom, na kojem prijeti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja i sl.), imaju samo radnici koji su osposobljeni za siguran i zdrav rad, koji su dobili posebna uputstva za rad na takvom mjestu, koji ispunjavaju zdravstvene uslove i koji su snabdjeveni odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu pri radu.

Član 25.

(Sredstva i oprema lične zaštite)

- (1) Preduzeće je dužno da obezbijedi radnicima sredstva i opremu lične zaštite.
- (2) Preduzeće ne smije staviti u upotrebu sredstva i opremu lične zaštite ako nisu izrađena u skladu sa članom 14. Zakona o zaštiti na radu FBiH.
- (3) Preduzeće je obavezno da osigura da se sredstva i oprema lične zaštite održavaju u dobrom stanju.
- (4) Preduzeće je dužno da isključi iz upotrebe sredstva i opremu lične zaštite na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Član 26.

(Obaveze preduzeća pri obavljanju djelatnosti na istom mjestu rada sa više poslodavaca)

U slučaju kada više poslovnih subjekata obavlja djelatnost na istom mjestu rada Preduzeće, obavezni su da:

- a) sarađuju, vodeći računa o prirodi djelatnosti, u cilju provođenja odredaba o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu,
- b) usklađuju aktivnosti, vodeći računa o prirodi poslova, u cilju zaštite radnika i sprečavanja rizika na radu,
- c) obavijeste jedni druge o rizicima na radu,
- d) obavijeste radnike i/ili njihove predstavnike o rizicima na radu.

Član 27.

(Zabrana prouzrokovanja finansijskih obaveza za radnike)

Mjere zaštite koje provodi Preduzeće i koje se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu ne smiju radnicima prouzrokovati finansijske obaveze.

Član 28.

(Obaveza upoznavanja sa propisima iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu)

Preduzeće, odnosno radnik koji organizuje ili rukovodi procesom rada, mora biti upoznat sa propisima iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, a naročito ako se radi o tehnologijama u kojima postoji opasnost od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti sigurnost i zdravlje radnika.

Član 29.

(Organizovanje poslova zaštite na radu)

- (1) Preduzeće je dužno organizovati poslove zaštite na radu vodeći računa o tehničko-tehnološkom procesu rada, broju radnika, broju lokacija odvojenih radnih jedinica, opasnostima i rizicima po zdravlje radnika.
- (2) Ako se u nedostatku stručnog osoblja poslovi zaštite i prevencije ne mogu organizovati, angažovati će se ovlaštena organizaciju za zaštitu na radu.
- (3) Ako Preduzeće angažuje ovlaštenu organizaciju iz stava (2) ovog člana, obavezno je da osigura uvid u podatke vezane za rizike po sigurnost i zdravlje na radu, kao i mјere i aktivnosti za sprječavanje tih rizika na nivou radnog mјesta.

Član 30.

(Radnik za zaštitu na radu)

- (1) U slučaju da postoje poslovi sa povećanim rizikom radnog mјesta određuje se jedan ili više radnika koji će obavljati poslove vezane za sprečavanje rizika na radu i zaštitu zdravlja radnika.
- (2) Preduzeće je dužno radniku za zaštitu na radu osigurati uslove za rad, potrebnu opremu i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i sredstva za obavljanje i organizovanje preventivnih i zaštitnih mјera.
- (3) Radnik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj zbog poslova koje obavlja u cilju sprečavanja rizika na radu i zaštite zdravlja radnika.
- (4) Radnik za zaštitu na radu mora biti odgovarajuće sposobljen i imati položen stručni ispit koji se odnosi na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu (u daljem tekstu: stručni ispit) u skladu sa zakonom.
- (5) Stručni ispit iz stava (4) ovog člana polaze se pred komisijom koju imenuje Federalni ministar, a za čiji će se rad osiguravati finansijska sredstva u Budžetu Federacije.

Član 31.

(Obaveze radnika za zaštitu na radu)

- (1) Obaveze radnika za zaštitu na radu su:
- a) učešće u izradi akta o procjeni rizika,
 - b) izrada prijedloga internog akta o zaštiti na radu,
 - c) izrada plana i programa mјera zaštite na radu,
 - d) unutrašnji nadzor nad primjenom mјera zaštite na radu,
 - e) stručna pomoć Preduzeću u provođenju i unapređenju sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - f) izrada uputstava za siguran rad,
 - g) praćenje i organizovanje periodičnih pregleda sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite,
 - h) praćenje i organizovanje periodičnih pregleda hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti mikroklima u radnoj okolini,
 - i) priprema i organizovanje sposobljavanja radnika za siguran rad,
 - j) praćenje stanja i izvještavanje Preduzeća o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi sa radom,
 - k) analiziranje uzroka povreda na radu i profesionalnih oboljenja u saradnji sa ovlaštenim doktorom specijalistom medicine rada i predlaganje mјere za unaprjeđenje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - l) praćenje i organizovanje periodičnih lječarskih pregleda radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom, te analiza izvještaja o obavljenim periodičnim lječarskim pregledima,
 - m) savjetovanje Preduzeća u pogledu izbora i nabavke opreme i tehnološkog procesa rada,
 - n) saradnja sa Preduzećem prilikom planiranja izgradnje i rekonstrukcije objekata namijenjenih za rad,
 - o) saradnja sanadležnom inspekcijom rada i drugim ustanovama koje se bave sigurnošću i zaštitom na radu,
 - p) saradnja sa sindikatom, vijećem zaposlenika i povjerenikom za zaštitu na radu, u skladu sa zakonom.
- (2) Radnik za zaštitu na radu je obavezan da zabrani rad na radnom mјestu, odnosno da zabrani upotrebu sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život i zdravlje radnika, te da o tome u pisanim oblicima obavijesti Preduzeće i povjerenika za zaštitu na radu.

Član 32.

(Prva pomoć, protivpožarna zaštita, evakuacija radnika, ozbiljna i neposredna opasnost)

- (1) Preduzeće je dužno da:

- a) preduzme potrebne mјere za prvu pomoć, protivpožarne mјere i mјere za evakuaciju radnika, prilagođene prirodi aktivnosti i veličini preduzeća, odnosno poslovanja,

- 5) uspostavi potrebne veze sa specijalizovanim službama, posebno u pogledu prve pomoći, hitne zdravstvene zaštite, spašavanja i protivpožarne zaštite.
- (2) Za provođenje odredaba iz stava (1) ovog člana preduzeće će odrediti radnike koji će provoditi mјere prve pomoći, protivpožarne zaštite i evakuacije radnika.
- (3) Broj radnika iz stava (2) ovog člana, njihovo osposobljavanje i oprema kojom raspolažu moraju odgovarati veličini i/ili posebnim opasnostima u pravnom licu, odnosno poslovanju.

Član 33.

(Obaveze preduzeća u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti)

- (1) Preduzeće je dužno da:
- a) upozna sve radnike koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti o riziku koji postoji kao i mјerama koje su preduzete ili koje će se preduzeti u pogledu zaštite, što je prije moguće,
- b) preduzme mјere i izda uputstva kako bi se omogućilo radnicima da u slučaju ozbiljne ineposredne opasnosti prekinu s radom i/ili odmah napuste radno mjesto i pređu na nekosigurno mjesto,
- c) ne traži od radnika da nastave rad u situaciji kada još uvijek postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u izuzetnim slučajevima kada postoji ozbiljna i neposredna opasnost posigurnost više ljudi i širu okolinu.
- (2) Radnici koji u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti napuste svoje radno mjesto i/ili opasno područje ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.
- (3) U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po vlastitu sigurnost ili sigurnost drugih lica, radnici koji nisu u mogućnosti stupiti u vezu sa neposrednim rukovodiocem, obavezni su preduzeti odgovarajuće mјere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su im na raspolaganju, da bi se izbjegle posljedice te opasnosti, pod uslovom da te mјere ne smiju biti u očitom neskladu sa opasnošću.
- (4) Zbog preduzimanja mјera iz stava (3) ovog člana radnici ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.

Član 34.

(Obavještavanje radnika)

- (1) Preduzeće je dužno radnicima i/ili njihovim predstavnicima davati odgovarajuća pisana uputstva koja se odnose na rizike po sigurnost i zdravlje sa zaštitnim i preventivnim mјerama koje se preduzimaju za otklanjanje ili smanjenje tih rizika.
- (2) Uputstva iz stava (1) ovog člana moraju biti istaknuta na mjestu rada.
- (3) Izuzetno, kada prijeti iznenadna opasnost po život i zdravlje, uputstvo iz stava (1) ovog člana Preduzeće može dati usmeno.
- (4) Uputstva iz stava (1) ovog člana daju se svim radnicima uključujući i radnike drugih poslodavaca koji obavljaju poslove na prostoru Preduzeća.

Član 35.

(Znakovi upozorenja na opasnost)

- (1) Preduzeće je na mjestima rada, na sredstvima za rad i pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove upozorenja na opasnost i znakove općih obavještavanja, u skladu sa posebnim propisima.

Član 36.

(Obavještavanje predstavnika radnika i sindikata)

- (1) Preduzeće izvještava povjerenika za zaštitu na radu i sindikat o rizicima po sigurnost i zdravlje, te mјerama koje je preuzeo i koje će preduzeti radi unaprjeđivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.
- (2) Osim redovnog obavještavanja iz stava (1) ovog člana, Preduzeće se savjetuje sa predstavnicima radnika ili radnicima nakon smrte, grupne ili teške povrede na radu, utvrđenog slučaja profesionalnog oboljenja, kao i nalaza nadležne inspekcije rada kojim je utvrđen nedostatak u primjeni mјera zaštite na radu.

Član 37.

(Upotreba opasnih materija)

Preduzeće smije dati opasne materije u upotrebu radnicima samo pod uslovom da su opremljene dokumentom na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji, na kojem je

proizvođač, odnosno dobavljač, u skladu sa propisima, naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika pri radu s tim materijama, te da su zadovoljene sve sigurnosne mјere koje se navode u tom dokumentu.

Član 38.

(*Pisana obavijest o rezultatima procjene rizika*)

Preduzeće će osigurati da zaposlena žena za vrijeme trudnoće i dojenja, radnik mladi od 18 godina života i radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja za siguran i zdrav rad, budu u pisanoj formi obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjamaju u cilju povećanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Član 39.

(*Savjetovanje i uključivanje radnika i njihovih predstavnika*)

Preduzeće se savjetuje sa radnicima i/ili njihovim predstvincima i omogućava im da učestvuju u raspravama o svim pitanjima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. Posebno im omogućava da učestvuju u:

- a) raspravama i odobravanju svih mјera u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) svakoj mjeri koja može značajno uticati na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
- c) imenovanju radnika koji će obavljati poslove vezane za obezbeđenje zdravih i sigurnih uslova rada, prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju radnika,
- d) angažovanju, tamo gdje je potrebno, ovlaštenih organizacija za zaštitu na radu,
- e) planiranju i organizovanju osposobljavanja radnika u oblasti zaštite na radu.

Član 40.

(*Povjerenik za zaštitu na radu*)

- (1) Radnici biraju ili imenuju povjerenika za zaštitu na radu. Broj povjerenika, izbor i njihov mandat utvrđuju se u skladu sa propisom o vijeću zaposlenika, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.
- (2) Pod uslovima iz stava (1) ovog člana, povjerenika za zaštitu na radu imenuje sindikat, ukoliko povjerenika nisu izabrali radnici iz stava (1) ovog člana.
- (3) Imenovani povjerenik za zaštitu na radu iz stava (2) ovog člana ima ista prava i obaveze kao i izabrani povjerenik radnika.
- (4) Povjerenik za zaštitu na radu mora imati odgovarajuću stručnu spremu i radno iskustvo.

Član 41.

(*Prava i dužnosti povjerenika za zaštitu na radu*)

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu ima pravo da:
 - a) dobije informacije o uslovima rada, analizama povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti vezanih za rad, nalazima i preporukama inspekcijskih organa,
 - b) zahtijeva od Preduzeća da preduzme odgovarajuće mјere i dostavi mu prijedloge zaublažavanje rizika i otklanjanja izvora opasnosti,
 - c) informiše radnike o provođenju mјera zaštite na radu,
 - d) zahtijeva inspekcijski pregled ako smatra da mјere koje je preduzelo Preduzeće nisu primjerene cilju po kojem treba osigurati sigurne i zdrave uslove rada i iznese svoja zapažanja u toku inspekcijskog pregleda,
 - e) prisustvuje inspekcijskim pregledima i/ili dostavi svoja zapažanja u toku inspekcijskih pregleda.
- (2) Za vrijeme obavljanja poslova utvrđenih zakonom, povjerenik za zaštitu na radu iz reda zaposlenih ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio na poslovima za koje je zaključio ugovor o radu.
- (3) Povjerenik za zaštitu na radu poslove utvrđene zakonom može obavljati najviše šest sati sedmično.
- (4) Preduzeće osigurava povjereniku za zaštitu na radu potrebna sredstva da može ostvarivati svoje funkcije koje proizilaze iz zakona.
- (5) Povjerenik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike, zbog svojih poslova vezanih za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.

Član 42.

(*Osposobljavanje radnika*)

(1) Preduzeće je dužno da izvrši osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno premještaja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, kao i kod promjene procesa rada koji može prouzrokovati promjenu mjera za siguran i zdrav rad.

(2) Preduzeće je dužno da radnika u toku osposobljavanja za siguran i zdrav rad, upozna sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o preduzetim konkretnim mjerama sigurnosti i zaštite na radu, u skladu sa aktom o procjeni rizika.

(3) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad mora biti prilagođeno specifičnostima njegovog radnog mjesta.

Član 43.

(Zabrana samostalnog rada)

(1) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz člana 46. Zakona o zaštiti na radu FBiH.

(2) Preduzeće kod kojeg rad obavljaju radnici drugog poslodavca mora osigurati da ti radnici budu upoznati sa mjerama zaštite na radu i zdravstvenim rizicima na radu.

(3) Osposobljavanje radnika iz člana 46. Zakona o zaštiti na radu FBiH mora se obavljati u toku radnog vremena i ne smije izazvati troškove za radnika.

Član 44.

(Provjera osposobljenosti za siguran i zdrav rad)

(1) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad, Preduzeće obavlja teorijski i na praktičan način.

(2) Provjera teorijske i praktične osposobljenosti radnika za siguran i zdrav rad obavlja se na radnom mjestu.

(3) Periodične provjere osposobljenosti za siguran i zdrav rad radnika koji radi na poslovima sa povećanim rizikom vrši se na način, u roku i po postupku utvrđenom aktom o procjeni rizika.

Član 45.

(Teorijsko i praktično osposobljavanje)

(1) U toku osposobljavanja iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnik se upoznaje naročito sa:

- a) tehničko-tehnološkim procesom i organizacijom rada u cijelini, a posebno sa poslovima svog radnog mjeseta,
- b) opasnostima koje ugrožavaju sigurnost i zdravlje na radu, korištenjem sredstava rada i opreme i načinom upotrebe štetnih materija,
- c) mjerama zaštite na radu i razlozima zbog kojih se te mjere predviđaju i provode,
- d) upotrebom odgovarajućih sredstava rada i odgovarajuće opreme i sredstava lične zaštite, kao i pravilnim i namjenskim korištenjem uređaja i sredstava kojima se služi pri radu,
- e) pravima i dužnostima u provođenju propisa i mjera zaštite na radu i posljedicama zbognepridržavanja tih propisa i mjera,
- f) pružanjem prve pomoći,
- g) organizacijom sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- h) korištenjem protivpožarnih aparata,
- i) odredbama Zakona.

(2) Osposobljavanje radnika iz stava (1) ovog člana Preduzeće može obaviti ako ima zaposlena lica sa odgovarajućom visokom stručnom spremom iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

(3) Ako Preduzeće nije u mogućnosti da izvrši osposobljavanje radnika u smislu stava (1) ovog člana, te poslove povjerit će ovlaštenoj organizaciji iz člana 64. Zakona o zaštiti na radu FBiH.

IV PRAVA I OBAVEZE RADNIKA

Član 46.

(Pravo na sigurne i zdrave uslove rada)

(1) Radnik ima pravo na sigurne i zdrave uslove rada.

(2) Radna okolina i sredstva za rad moraju, s obzirom na prirodu posla, biti sigurni za radnike i ne smiju ugroziti njihovo zdravlje.

Član 47.

(Dužnost radnika da sebe i druge ne izlaže opasnostima)

Radnik je dužan da obavlja posao u skladu sa svojom stručnom spremom i završenom obukom, kao i uputstvima koja daje Preduzeće, tako da ne izlaže sebe ili druga lica na koja mogu uticati njegove aktivnosti ili nepažnja u toku procesa rada, opasnostima od povrede na radu ili profesionalnog oboljenja.

Član 48. (Dužnosti radnika)

(1) Radnici su, naročito, dužni:

- a) da se pridržavaju utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu u smislu Zakona o zaštiti na radu FBiH,
 - b) da pravilno upotrebljavaju sredstva za rad i opremu, opasne materije i druga sredstva proizvodnje u skladu sa uputstvima proizvođača i uputstvima za siguran rad koja daje Preduzeće,
 - c) da pravilno upotrebljavaju sredstva i opremu lične zaštite koja su im dodijeljena i da ih nakon upotrebe vraćaju na mjesto na kojem se čuvaju,
 - d) ne smiju samovoljno isključiti, modifikovati, promijeniti ili ukloniti sigurnosni uređaj koji je instaliran, posebno ne mašinu, uređaj, alat, pogon ili objekat i takav uređaj moraju pravilno upotrebljavati,
 - e) da odmah obavijeste Preduzeće i/ili radnika za zaštitu na radu o svakoj pojavi na poslu za koju postoji opravdana sumnja da predstavlja opasnost po sigurnost i zdravlje kao i o nedostacima u postupcima zaštite,
 - f) da obavijesti lice odgovorno za to radno mjesto i/ili Preduzeće o povredama koje su zadobili,
 - g) da sarađuju sa Preduzećem i/ili radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera ili zahtjeva koje je naredio inspektor rada,
 - h) da sarađuje sa poslodavcem i/ili radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera koje će obezbijediti da radna okolina i uslovi rada budu sigurni i ne predstavljaju rizik po sigurnost i zdravlje u okviru njihovog radnog mesta,
 - i) obavljaju periodične ljekarske preglede u terminima po zahtjevu Preduzeća,
 - j) da daju sve podatke i informacije koje traže inspektori rada.
- (2) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza u smislu Zakona o zaštiti na radu FBiH čini težu povodu radne obaveze u skladu sa kolektivnim ugovorom, odnosno općim aktom Preduzeća.
- (3) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti Preduzeća iz Zakona o zaštiti na radu FBiH.

Član 49. (Postupanje u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika)

- (1) Radnik ima pravo da odbije da radi ako smatra da mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je da o tome odmah obavijesti svog neposrednog rukovodioca i/ili imenovanog radnika za zaštitu na radu, nadležnog inspektora rada i predstavnika radnika.
- (2) Po prijemu obavijesti iz stava (1) ovog člana, nadležna inspekcija rada obavezna je da odmah izvrši uviđaj na licu mesta i naredi da se provedu odgovarajuće mjere zaštite, odnosno zabrani rad dok se mjere ne provedu ili obavijesti radnika iz kojih razloga njegov zahtjev nije osnovan.
- (3) Radnik iz stava (1) ovog člana koji se udaljio sa radnog mesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako Preduzeće dokaže da se radnik neopravdano udaljio sa radnog mesta.

V ZDRAVSTVENI NADZOR

Član 50. (Pravo radnika na specifičnu zdravstvenu zaštitu/medicinu rada)

- (1) Radnik ima pravo na zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi sa radom.
- (2) Preduzeće je dužno da zdravstvenim radnicima, koji pružaju usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada, osigura pristup u sve radne prostorije i prostore.

Član 51. (Poslovi specifične zdravstvene zaštite/medicine rada)

Ovlaštena zdravstvena ustanova, pored poslova utvrđenih propisima o zdravstvenoj zaštiti, može obavljati i sljedeće poslove:

- a) daje savjete preduzeću o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, higijene rada, ergonomiji i zaštitnim sredstvima,
- b) upoznaje radnike sa rizicima po zdravlje koji su povezani sa njihovim radom i obavljanjem poslova osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći,
- c) učestvuje u izradi akta o procjeni rizika na mjestu rada u preduzeću,
- d) ocjenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju da ispunjavaju radnicu obavljanje određenih poslova na radnom mjestu sa povećanim rizikom ili za upotrebu, odnosno rukovanje određenom opremom za rad,
- e) vrši prethodne i periodične ljekarske pregledne radnika na radnim mjestima sa povećanim rizikom i izdaje izveštaje o ljekarskim pregledima u skladu sa propisima o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu,
- f) učestvuje u organizovanju prve pomoći, spašavanju i evakuaciji u slučaju povređivanja radnika ili havarije,
- g) daje savjete Preduzeću pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti radnika,
- i) sarađuje sa radnikom za zaštitu na radu.

Član 52.

(Obaveza obavljanja ovlaštene zdravstvene ustanove)

Preduzeće, radnik za zaštitu na radu, povjerenik za zaštitu na radu, sindikat i drugi radnici dužni su obavijestiti ovlaštenu ustanovu iz člana 55. Zakona o zaštiti na radu FBiH o svim faktorima na radnom mjestu i u radnoj okolini za koje znaju ili prepostavljaju da se mogu nepovoljno odraziti na zdravlje radnika.

Član 53.

(Poslovi sa povećanim rizikom)

- (1) Preduzeće je dužno da radniku koji obavlja poslove sa povećanim rizikom, prije početka rada osigura prethodni ljekarski pregled, kao i periodični ljekarski pregled u toku rada.
- (2) Poslovi sa povećanim rizikom utvrđuju se internim aktom o zaštiti na radu.
- (3) Poslovima sa povećanim rizikom smatraju se:
 - a) poslovi sa povećanim rizikom od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja radnika,
 - b) poslovi sa specifičnim zahtjevima koji, u cilju sigurnog i uspješnog rada zahtjevaju posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima,
 - c) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.

Član 54.

(Radna mjesta sa posebnim uslovima rada)

Prema registrovanoj djelatnosti, obimu poslova i odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Preduzeća, trenutno nema radnih mjesta sa posebnim uslovima rada na koje bi se primjenjivale odredbe pozitivno-pravnih propisa po tom osnovu.

Ukoliko dođe do promjene, a prema važećim pozitivno-pravnim propisima, izvršiti će se utvrđivanje i dopuna radnih mjesta sa posebnim uslovima rada.

VI EVIDENCIJE, IZVJEŠTAVANJE I OBAVEŠTAVANJE O NESREĆAMA I POVREDAMA NA RADU I PROFESIONALNIM OBOLJENJIMA

Član 55.

(Obaveza vođenja evidencija kod poslodavca)

- (1) Preduzeće je dužno da vodi propisanu evidenciju o:
 - a) radnicima na radnim mjestima sa povećanim rizikom,
 - b) radnim mjestima sa povećanim rizikom,
 - c) opasnim materijama koje se koriste pri radu,
 - d) provjeri znanja radnika iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - e) izvršenim pregledima i ispitivanjima radne sredine i sredstava za rad,
 - f) povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima,
 - g) ljekarskim pregledima radnika.

(2) Preduzeće je dužno dostaviti nadležnoj inspekciji rada godišnji izvještaj o slučajevima iz stava (1) tačka f) ovog člana.

Član 56.

(Dostavljanje izvještaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju)

(1) Izvještaj o povredi na radu koja se dogodi i profesionalnom oboljenju koje nastane na radnom mjestu, preduzeće je dužno dostaviti radniku koji je pretrpio povredu, odnosno kod kojeg je nastalo oboljenje, nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja kod kojeg je radnik zdravstveno osiguran, ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi koja obavlja usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada kod Preduzeća, kao i nadležnoj inspekciji rada, u roku od sedam dana od dana pretrpjene povrede odnosno nastanka oboljenja.

(2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana podnosi se na obrascu čiji sadržaj i način podnošenja propisuje federalni ministar u saradnji sa federalnim ministrom zdravstva.

Član 57.

(Obaveza obavještavanja inspekcije rada)

(1) O svakom smrtnom slučaju, težoj povredi na radu, profesionalnom oboljenju i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu preduzeće je obavezno odmah obavijestiti nadležnu inspekciju rada.

(2) Za svaku povredu na radu Preduzeće je dužno na uviđaj pozvati radnika za zaštitu na radu, neposrednog rukovodioca povrijeđenog radnika i povjerenika za zaštitu na radu.

VII POSEBNA SIGURNOST I ZAŠTITA ZDRAVLJA NA RADU

Član 58.

(Zaštita grupe posebno osjetljivih na rizike)

(1) Preduzeće je dužno organizovati radno mjesto tako da vodi računa o prisustvu grupa osjetljivih na određene rizike.

(2) Grupe posebno osjetljive na rizike, kao što su trudnice, porodilje ili dojilje, maloljetnici, lica sa invaliditetom, kao i radnici sa promijenjenom radnom sposobnošću u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju, moraju se zaštитiti od opasnosti koje posebno njih pogađaju, u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima, kolektivnim ugovorom i općim aktom Preduzeća.

Član 59.

(Zabranja rada grupa posebno osjetljivih na rizike na određenim poslovima)

(1) Zabranjen je rad trudnicama, porodiljama i dojiljama na poslovima na kojima postoji rizik od izloženosti opasnim materijama, hemijskim, fizičkim i biološkim agensima, štetnim zračenjima i mikroklimatskim uticajima, odnosno na poslovima sa teškim uslovima rada, kao i posebno teškim i opasnim poslovima gdje postoji rizik po njihovo fizičko i mentalno zdravlje.

(2) Zabranjen je rad maloljetnicima na poslovima koji mogu ugroziti njihovo zdravlje i razvoj.

(3) Radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja preostale radne sposobnosti.

Član 60.

(Postupak raspoređivanja radnika na poslove sa povećanim rizikom)

(1) Kada su na određenom radnom mjestu takvi uslovi da uprkos primjeni mjera zaštite na radu i dalje postoji preostali rizik i prijetnja od obolijevanja tj. invaliditeta, poslodavac je dužan preduzeti mjere za sprječavanje oboljenja tj. nastanka invaliditeta ili dalje pogoršanje bolesti radnika.

(2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana radno vrijeme se skraćuje srazmjerno štetnom utjecaju uslova rada na zdravlje i na radnu sposobnost radnika, u skladu sa zakonom.

(3) Za poslove koji su internim aktom o zaštiti na radu i ugovorom o radu utvrđeni kao poslovi sa povećanim rizikom, postupak za raspoređivanje radnika na te poslove, uslove rada i zdravstveni nadzor propisuje federalni ministar u saradnji sa federalnim ministrom zdravstva.

IX INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 61.

(Organi nadležni za vršenje inspekcijskog nadzora)

- (1) Inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog zakona, propisa donesenih na osnovu zakona, tehničkih propisa i standarda koji se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i općih akata iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu vrši kantonalna uprava za inspekcijske poslove (u dalnjem tekstu: kantonalna uprava), osim nadzora koji je ovim zakonom stavljen u nadležnost Federalne uprave za inspekcijske poslove (u dalnjem tekstu: Federalna uprava)
- (2) Poslove inspekcijskog nadzora iz stava (1) ovog člana vrši inspektor zaštite na radu, odnosno inspektor rada (u daljem tekstu: inspektor).

X PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 62.

Planovi i programi mjera zaštite na radu, odluke, uputstva, naredbe i drugi prateći akti kojima se regulišu i preciziraju poslovi, prava i obaveze u vezi provođenja mjera zaštite na radu, u skladu sa ovim Pravilnikom, Preduzeće je dužno donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 63.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 1442/23

Sarajevo, 16.03.2023.

Predsjednik
Nadzornog odbora

Admir Bukva

U postupku izmjene pravilnika izvršena je konsultacija sa Sindikatom broj: 1145/23 od 02.03.2023. godine.

Pravilnik je objavljen na oglasnoj ploči Preduzeća dana 17.03.2023. godine

PRIPADAJUĆA SREDSTVA LIČNE I ZAŠTITNE OPREME

Red. Br.	Radno mjesto	Pripadajuća lična zaštitna sredstva i oprema	Rok trajanja
1.	NAČELNIK SEKTORA ZA TEHNIČKE POSLOVE	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
2.	STRUČNI SARADNIK ZA NADZOR NA IZGRADNJI, REKONSTRUKCIJI I SANACIJI OBJEKATA I POSTROJENJA	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
3.	STRUČNI SARADNIK ZA ZAŠTITU NA RADU I ZAŠTITU OD POŽARA	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
4.	POSLOVOĐA MAŠINSKIH POSLOVA	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
5.	RUKOVALAC UREĐAJIMA ZA GRIJANJE, VENTILACIJU I KLIMATIZACIJU	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
6.	RUKOVALAC KOTLOVSKIH POSTROJENJA	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
7.	VODEĆI MONTER CENTRALNOG GRIJANJA	Radno odjelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Zaštitne naočale Oprema za zaštitu sluha Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine 1 godina 1 godina proizvođač po potrebi
8.	VODEĆI BRAVAR	Radno odjelo	1 godina

		Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Zaštitne naočale Oprema za zaštitu sluha Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 mjesec 3 godine 1 godina 1 godina proizvođač po potrebi
9.	POSLOVOĐA ELEKTRO – ENERGETSKIH POSLOVA	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
10.	VODEĆI ELEKTROMEHANIČAR U SMJENI	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
11.	SAMOSTALNI ELEKTROMEHANIČAR	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
12.	VODEĆI ELEKTRO MEHANIČAR ZA VATRODOJAVNE SISTEME	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
13.	ELEKTRO MEHANIČAR ZA VATRODOJAVNE SISTEME	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
14.	TT ELEKTROMEHANIČAR	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
15.	OPERATER ZA INFORMACIONE SISTEME	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
16.	TELEFONIST	Radnimantil Radne cipele	1 godina 1 godina
17.	GLAVNI OPERATER SISTEMA TONA I SCENSKE RASVJETE	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
18.	OPERATER SISTEMA SCENSKE	Radno odijelo	1 godina

	RASVJETE	Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
19.	OPERATER TONSKOG SISTEMA	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
20.	OPERATER SISTEMA ZA VIDEOPROJEKCIJU	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
21.	ŠEF SLUŽBEZA GRAĐEVINSKE POSLOVE	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
22.	VODEĆI VODOINSTALATER	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Zaštitne naočale Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine 1 godina proizvođač po potrebi
23.	STOLAR	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Zaštitne naočale Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine 1 godina proizvođač po potrebi
24.	MOLER-FARBAR	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Zaštitne naočale Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine 1 godina proizvođač po potrebi
25.	ZIDAR-KERAMIČAR	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Zaštitne naočale Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec 3 godine 1 godina proizvođač po potrebi
26.	ŠEF SLUŽBEZA ODRŽAVANJE HIGIJENE U POSLOVNIM PROSTORIMA PREDUZEĆA	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec proizvođač po potrebi
27.	DOMAĆIN CENTRA SKENDERIJA	Radno odijelo Zaštitne cipele	1 godina 1 godina

		Zaštitne odgovarajuće rukavice Zaštitni šljem Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 mjesec 3 godine proizvođač po potrebi
28.	REKVIZITER	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec proizvođač po potrebi
29.	UPOSLENIK NA ODRŽAVANJU HIGIJENE	Radno odijelo Zaštitne cipele Zaštitne odgovarajuće rukavice Dodatna zašt. oprema po potrebi	1 godina 1 godina 1 mjesec proizvođač po potrebi
30.	NAČELNIK SEKTORA UNUTRAŠNJE SIGURNOSTI I ZAŠTITE	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
31.	ŠEF SLUŽBE FIZIČKE ZAŠTITE I SIGURNOSTI	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
32.	VOĐA SMJENE ZAŠTITARA U SLUŽBI FIZIČKE ZAŠTITE	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
33.	ZAŠTITAR U INTERVENTNOJ GRUPI SLUŽBE FIZIČKE ZAŠTITE	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
34.	ZAŠTITAR NA PATROLNIM POSLOVIMA U SLUŽBI FIZIČKE ZAŠTITE	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
35.	ZAŠTITAR NA RECEPCIONARSKIM POSLOVIMA	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
36.	KOORDINATOR ZA REALIZACIJU PROGRAMA	Taktička jakna ljeto/zima Taktičke pantalone Taktička košulja Polo majica Cipele ljeto/zima Kabanica	2 godine 1 godina 1 godina 1 godina 2 godine 3 godine
37.	ŠEF SLUŽBE TEHNIČKE ZAŠTITE I SIGURNOSTI	Radno odijelo Radna košulja	2 godine 2 godine

		<i>Radne cipele</i>	<i>2 godine</i>
38.	GLAVNI OPERATOR VIDEO NADZORNOG CENTRA TEHNIČKE ZAŠTITE	<i>Radno odijelo</i>	<i>2 godine</i>
		<i>Radna košulja</i>	<i>2 godine</i>
		<i>Radne cipele</i>	<i>2 godine</i>
39	OPERATER NA VNC TEHNIČKE ZAŠTITE	<i>Radno odijelo</i>	<i>2 godine</i>
		<i>Radna košulja</i>	<i>2 godine</i>
		<i>Radne cipele</i>	<i>2 godine</i>

*Rok trajanja pripadajućih ličnih zaštitnih sredstava se može odrediti prema deklaraciji proizvođača, odnosno dobavljača. U slučaju oštećenja lične zaštitne opreme ista se **MORA** odmah staviti van upotrebe.*